

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการปฏิบัติปฐวีกสิณกรรมฐาน : กรณีศึกษาผู้ปฏิบัติปฐวีกสิณในมูลนิธิสุวรรณโคมคำ” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ (1) เพื่อวิเคราะห์หลักการและแนวปฏิบัติในการควบคุมจิตด้วยปฐวีกสิณกรรมฐาน (2) เพื่อศึกษาทัศนคติ จิตใจ และสังคมของผู้ฝึกปฏิบัติปฐวีกสิณในมูลนิธิสุวรรณโคมคำ และ (3) เพื่อหาแนวทางพัฒนาวิธีปฏิบัติกรรมฐานตามหลักทางพระพุทธศาสนา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Research) ประชากรที่ต้องการศึกษาคือผู้เข้ารับการฝึกปฏิบัติปฐวีกสิณในมูลนิธิสุวรรณโคมคำ (พ.ศ.2550) ทั้งฆราวาสและบรรพชิตที่มีอายุตั้งแต่ 18 - 70 ปี จำนวน 100 คน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยคือการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบสอบถาม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าร้อยละ (Percentage) และการทดสอบค่าที (t-test)

จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการปฏิบัติปฐวีกสิณในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาทได้ฟื้นฟูขึ้นโดยมูลนิธิสุวรรณโคมคำ ซึ่งกำหนดให้ปฏิบัติกรรมฐานที่ปฐวีกสิณเป็นเบื้องต้น และกรรมฐานอื่นๆ แล้วจึงเจริญวิปัสสนาในภายหลัง นอกจากนี้ยังกำหนดให้บำเพ็ญคุณธรรมอื่นๆ ควบคู่ไปพร้อมกันโดยดำเนินไปตามอริยมรรค

ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติ จิตใจ และสังคมของผู้ปฏิบัติปฐวีกสิณในมูลนิธิสุวรรณโคมคำ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติ จิตใจ และสังคมของผู้ปฏิบัติปฐวีกสิณหลังปฏิบัติสูงกว่าผู้ปฏิบัติปฐวีกสิณก่อนปฏิบัติ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านแนวทางในการพัฒนาวิธีปฏิบัติปฐวีกสิณให้มีประสิทธิภาพ พบว่าควรเพิ่มสื่อที่เสริมสร้างสมาธิหรืออย่างเป็นรูปธรรมในการปฏิบัติให้มากขึ้น ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติมีความก้าวหน้าในการปฏิบัติยิ่งขึ้น

Abstract

This research is titled was “Paṭhavī - Kasiṇa meditation: a Case Study of Paṭhavī - Kasiṇa Meditation Trainees at the Suwankomcome Foundation. The purposes of this research were (1) to analyze the Buddhist principles and the method of Paṭhavī - Kasiṇa meditation for mental control, (2) to study the personal attitudes of Paṭhavī - Kasiṇa meditation trainees toward themselves and their colleagues in Suwankomcome Foundation, and (3) to develop Buddhist methods of the meditation practice. This research used a mix of qualitative and quantitative elements which consisted of documentary research and field research. The population of this research was 100 trainees, both laypeople and monks, who were 18 - 70 years old. The data were collected using in-depth interviews, questionnaires, and participant observation. The data were analyzed using content analysis, mean, percentage and dependent t-test.

The research results were as follows: The Paṭhavī - Kasiṇa meditation in Theravada Buddhism was established by the Suwankomcome Foundation. This Foundation has taught Paṭhavī - Kasiṇa meditation at the fundamental level and follows other types of meditation practice including spiritual insight. In addition, the trainees also have done different Dhamma activities at the same time. The process of practice concerning has been taught the Noble Path (Ariyamagga).

The attitude, minds, adaptations, and social lives of the trainees were at a high level in all aspects. Degrees of comparison of the trainees' opinion between pre-test and post-test showed that the post-test group had higher opinion than pre-test group and was differently at significance at .01

As to the effective course of development of Paṭhavī - Kasiṇa meditation, the Foundation should increase the use of more concrete teaching media for showing the right views in support of the trainees' learning. This is the main factor for the development of the trainees in all aspects toward their achievement of their practice.